

POZNAŤ MINULOSŤ, ABY SME VIDELI BUDÚCNOSŤ

Čo sa zmenilo za 40 rokov plánovania cyklotrás u nás z pohľadu dopravného inžiniera?

Cyklistická doprava bola, je a zostane súčasťou vedného odboru dopravné inžinierstvo.

Jej infraštruktúra je líniovou stavbou, a jej vybavenosť časťou verejných priestorov.

Zrod bicyklov pre vyše 200 rokmi a ich šírenie vo svete zaznamenalo aj u nás, od začiatku dvadsiateho storočia, rýchly rozvoj, ale súčasne aj potrebu hľadania vlastných odpovedí na otázku

KAM S NIMI ?

Vlastníctvo a využívanie bicykla pri každodenných presunoch za rôznymi cieľmi sa v medzivojnovom období stalo u nás obľúbeným medzi obyvateľstvom miest aj vidieka.

Spoločné využívanie pomerne hustej siete ciest rôzneho priestorového usporiadania a povrchov bolo cyklistami a ostatnými užívateľmi verejných priestorov akceptovateľné pokiaľ nenastali

PROBLÉMY NA KOMUNIKÁCIÁCH po r. 1950

V dôsledku rozvoja motorizácie a zvyšovania rýchlosti áut:

- Nepostačuje cestná dopravná infraštruktúra.
 - Rastie dopravná nehodovosť.
 - Vznikajú dopravné kongescie v sídlach a na vstupoch do nich.
- Napriek tomu u nás počet a využívanie bicyklov naďalej stúpa, a rastie aj tlak na ekologizáciu dopravnej obsluhy územia.

Podľa príkladu dopravne vyspelých cyklistických krajín sveta sa začína riešiť dopravná obsluha území (VÚC, SÚ, Z)

DOPRAVNO – INŽINIERSKY a URBANISTICKO - DOPRAVNE

so zabezpečením koexistencie všetkých druhov pohybu.

Cyklistická doprava, s ohľadom na vývoj počtu bicyklov, účelov, smerovania a frekvencií ciest, sa stáva neobíditeľnou súčasťou prieskumov a riešenia del'by dopravnej práce v návrhoch jej trás.

Pri odbornom riešení cyklistickej dopravy a jej infraštruktúry sa

- študujú zahraničné materiály a aplikujú príklady, vzory,
- vytvárajú vlastné postupy, metodiky, usmernenia,
- dopĺňa sa legislatíva, projektové normy,
- aplikujú sa prieskumy, spracovávajú učebné pomôcky, rozvojové dokumenty...

Pre ilustráciu odborných aktivít z r. 1960-90

niektoré domáce materiály, podklady, publikácie, metodické usmernenia :

„Celoštátne prieskumy cestnej dopravy“ (ÚCHD, SSC 1958 -2000)

„Dopravná nehodovosť ČSSR“ (FMD a FMV 1960-2000)

„Stoj! Pozor! Voľno!“ učebnica dopr. výchovy pre 4. roč. ZDŠ (SPN 1975)

“Metodika dopravnej výchovy pre ZŠ“ (1979)

„Jazdím, jazdíš, jazdíme“ – učeb. pomôcka pre ZŠ (ÚCHD 1988)

„Metodická pomôcka pre navrhovanie PK“ (MVT 1982)

„Analýza súčasného stavu CD na sledovanej sieti SSR“ (ÚCHD 1986)

„Metodický návod k zriaďovaniu komunikácií pre cyklistov“ (ČKVIR 1985)

„Zásady pre navrhovanie cyklistických trás“ (DPT 1987)

„Zelenú cyklistom“ (ČSP Šimon 1988)

VÚ „Analýza dopravnej nehodovosti cyklistov v r.1976-1981“ s následnými odporúčaniami: „Prognostika stredno- a dlhodobého vývoja dopravnej nehodovosti“ (1982 VÚD Praha)

Zákony (stavebný, cestný ...), vyhlášky sa upravujú aj v prospech premávky cyklistov. Napr. už pri výstavbe sídlisk od r.1960 bolo príslušnými metodickými pokynmi požadované budovanie bicyklárni v HBV a vytváranie parkovísk pre bicykle. K vyhl. MV č. 90/1997 bola umožnená v jednosmerke jazda cyklistov v protismere.

V ČSN 736101, 736110 Projektovanie MK (1987 ÚNM),

K ČSN 736021 Svetelné signalizačné zariadenia bola udelená v r.1998 výnimka - zriaďovanie spoločného symbolu CH + C na semaforochoch.

Najobsiahlejšími metodickými usmerneniami a podkladmi sa stali materiály:

VÚ „Cyklistická doprava“ (1987 ÚCHD)

„Zásady pre navrhovanie cyklistických trás (DPT 1987)

Zborník M – Komunikácie pre cyklistov“ DPT Bratislava 1990

„Cyklistické trasy v Petržalke“ ÚDI 1990

Rozvojový dokument „Cyklistická doprava v Bratislave“ (1990 ÚDI Bratislava)

GDP Bratislavy (1990 ÚDI Bratislava)

„Organizácia cyklistickej dopravy v sídlisku Petržalka -Lúky“ (EDICO 1992)

„Dlhodobý komplexný program výstavby cyklotrás v Košiciach“ (1992 ÚDI Košice)

Rozvoj cyklistickej dopravy v ČR a SR (VÚVA Praha 1991-1993)

„Riešenie CD v podmienkach Českej a Slovenskej republiky“ (CaS TC 1995)

Výmenu poznatkov a skúseností umožnili domáce semináre. Napr.:

„Pešia a cyklistická doprava“ (Piešťany 1984)

„Cyklistický provoz a zřizování komunikací pro cyklisty“ (Pardubice 1986)

„Cyklistická doprava v našich velkých městách“ (Bratislava 1993)

„Bicykel do mesta patrí“ (Prešov 1997)

K tomu možno pripojiť množstvo zahraničných publikácií, elaborátov,

A tiež materiály (skoro všetkých) Velo - City a zo zahraničných konferencií s aktívnou účasťou aj našich odborníkov.

BOL/JE O ODBORNÉ INFORMÁCIE tohto druhu ZÁUJEM ZAJNTERESOVANÝCH ?

AKO BOLI/ SÚ VYUŽÍVANÉ V PRAXI?

Sú aktuálne? Aktualizovateľné? Použiteľné? OBJAVUJEME OBJAVENÉ ???

Prečo tieto poznatky boli a sú málo aplikované v praxi ?

Za jeden z hlavných dôvodov sa považuje na konci XX. storočia expanzia dynamickej a statickej IAD v sídlach a podpora/priorita rozvoja diaľnic zo strany štátu (výstavba automobiliek, budovanie diaľnic, likvidácia výroby bicyklov).

Odborná pozornosť venovaná nemotorovej doprave sa napriek celosvetovým tendenciám a podpore (aj finančnej cez fondy) dostáva do úzadia.

Iniciatívy aktivistov ? Žiaduce ale nepostačujúce ?!

Snahy riešiť dopravno-inžinierske, všeobecne platné, overené prístupy k rozvoju všetkých dopráv len PARCIÁLNE ? – cez rozvoj cyklistickej infraštruktúry?

Cyklotrasy – akékoľvek a kdekoľvek - ako líniové dopravné stavby bez adekvátnych odborných znalostí ?

Ako sa dodržiava platná legislatíva? Kto zadáva, navrhuje a kontroluje projekty ?

Kto posudzuje výstavbu, údržbu, prevádzkyschopnosť, bezpečnosť ...?

BUDÚCNOSŤ?

Dopravný Inžinier by sa mal cítiť viac kompetentným, mal by sa vedieť presadiť argumentami nielen v otázkach realizácie cyklistickej infraštruktúry, ale aj pri hľadaní jej zmyslu a účelu.

Aby sa z neho nestal len remeselník plniaci želania iných.

Neobjavujme nanovo to, čo už sme vedeli a vieme tvorivo riešiť, aplikovať.

Mali by sme viac študovať, pozorovať, tvorivo preberať a presadzovať v našich podmienkach v cyklistickej doprave to, čo bolo v iných krajinách overené .

A posúdiť, čo vidíme v zahraničí, je pre nás vhodné. Nevybudovali to hneď!

Projektant je svojou autorizačnou pečiatkou právne zodpovedný za svoj návrh.

- nedovoľme laikom, aby ho mohli beztrestne nahrádzať a meniť!

Nepoznáme aký bude rozvoj nových ekologických dopravných prostriedkov

Ale aj keď BICYKEL možno nebude dominantný,

BUDE PATRIŤ DO NAŠICH DOMÁCNOSTÍ,

ZOSTANE SÚČASŤOU NAŠICH CIEST!

Preto citát zo starého traktátu (L. Jacobi Leipzig 1759):

„Jestli je dielo gruntovne vystavané, vtedy slúži ono ku cti. Opačne, keď musí byť často opravované, a ešte viac peňazí sa tak naň vynaloží, než na dielo pôvodné mohlo postačiť, keby bolo dobre spravené, potom ale nemožno inak, než aby inžinier vinu niesol, lebo on lepšie mal tomu rozumieť“.

To by malo byť záväzkom, príkazom aj ponukou, aby sme my všetci zainteresovaní „tomu lepšie rozumeli“ a prenášali získané znalosti, skúsenosti tiež aj ďalej a na budúce generácie.

Ďakujem za pozornosť!

Ing. Anna Kollárová,

COS D Slovenský zväz stavebných inžinierov

szsi@sksi.sk

Konferencia: Cyklistická doprava 2019 Galanta